

## SPIS TREŚCI

|                    |   |
|--------------------|---|
| WPROWADZENIE ..... | 7 |
|--------------------|---|

### Rozdział I

#### Starzenie się i starość w ujęciu interdyscyplinarnym

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Gerontologia jako nauka o procesie starzenia się i starości .....                  | 13 |
| 2. Problematyka gerontologiczna w pedagogice a geragogika .....                       | 18 |
| 3. Pedagogika społeczna wobec starzenia się i starości .....                          | 32 |
| 4. Specyfika starzenia się i starości .....                                           | 40 |
| 4.1. Starość jako kategoria wiekowa .....                                             | 40 |
| 4.2. Prawidłowa i patologiczna starość .....                                          | 42 |
| 4.3. Starzenie się jako zjawisko biologiczne, psychologiczne oraz socjologiczne ..... | 45 |
| 4.4. Potrzeby człowieka starszego .....                                               | 64 |
| ● Pytania do rozdziału I .....                                                        | 70 |
| ■ Problemy do dyskusji .....                                                          | 71 |

### Rozdział II

#### Problemy ludzi starszych oraz ich źródła

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Stan zdrowia ludzi starszych .....                                     | 72  |
| 2. Sytuacja ekonomiczna osób w starszym wieku .....                       | 76  |
| 3. Mieszkanie człowieka starszego .....                                   | 77  |
| 4. Problem dyskryminacji i marginalizacji społecznej osób starszych ..... | 81  |
| 5. Sytuacja rodzinna ludzi starszych .....                                | 89  |
| 6. Problemy adaptacyjne człowieka starszego .....                         | 94  |
| 7. Problemy emocjonalne osób w starszym wieku .....                       | 101 |
| 8. Samotność i osamotnienie człowieka starszego .....                     | 103 |
| 9. Problemy uzależnienia ludzi starszych .....                            | 106 |
| 10. Specyficzne problemy osób starszych mieszkających na wsi .....        | 108 |
| ● Pytania do rozdziału II .....                                           | 112 |
| ■ Problemy do dyskusji .....                                              | 112 |

### Rozdział III

#### Wspomaganie osób starszych – terminologia i rozwiązania organizacyjne

|                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Wokół działań wspomagających ludzi starszych – ustalenia definicyjne ..... | 113 |
| 1.1. Wspomaganie – wsparcie społeczne .....                                   | 114 |
| 1.2. Pomoc – pomoc społeczna – opieka – opieka społeczna – ratownictwo .....  | 120 |
| 1.3. Praca socjalna .....                                                     | 126 |

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1.4. Poradnictwo – doradztwo .....                                        | 131 |
| 1.5. Kompensacja – rehabilitacja – rewalidacja – terapia .....            | 133 |
| 2. Polski system pomocy społecznej na rzecz ludzi starszych .....         | 142 |
| 2.1. Istota, cele, zadania i organizacja pomocy społecznej w Polsce ..... | 142 |
| 2.2. Zakres i formy pomocy społecznej wobec osób starszych .....          | 149 |
| ● Pytania do rozdziału III .....                                          | 155 |
| ■ Problemy do dyskusji .....                                              | 156 |

## Rozdział IV

### Instytucje i organizacje wspierające ludzi starszych w Polsce i za granicą

|                                                                                |      |
|--------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1. Rozwiązania polskie .....                                                   | 157  |
| 1.1. Domy pomocy społecznej .....                                              | 157  |
| 1.2. Dzielne domy pomocy .....                                                 | 167  |
| 1.3. Kluby seniora .....                                                       | 168  |
| 1.4. Uniwersytety trzeciego wieku .....                                        | 170  |
| 1.5. Hospicja .....                                                            | 173  |
| 1.6. Organizacje pozarządowe .....                                             | 175  |
| 1.7. Aktywność samopomocowa ludzi starszych .....                              | 181  |
| 2. Formy pomocy ludziom starszym realizowane w krajach Unii Europejskiej ..... | 185  |
| 2.1. Niemiecki system pomocy społecznej wobec osób starszych .....             | 185  |
| 2.2. Rozwiązania holenderskie w zakresie pomocy ludziom starszym .....         | 189  |
| 2.3. Inicjatywy francuskie na rzecz osób starszych .....                       | 192  |
| 2.4. Sposoby pomocy ludziom starszym w Wielkiej Brytanii .....                 | 195  |
| ● Pytania do rozdziału IV .....                                                | 1200 |
| ■ Problemy do dyskusji .....                                                   | 200  |

|                                                            |     |
|------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Uwagi końcowe</b> .....                                 | 201 |
| Człowiek starszy jako podmiot działań wspomagających ..... | 201 |
| Wspomaganie osób w starszym wieku .....                    | 206 |
| Pedagogika starości .....                                  | 217 |

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| <b>Bibliografia</b> ..... | 219 |
|---------------------------|-----|

|                              |     |
|------------------------------|-----|
| <b>Indeks rzeczowy</b> ..... | 244 |
|------------------------------|-----|